YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kolmas jaosto)
24 päivänä lokakuuta 2002 *

Asiassa C-233/01,

jonka giudice di pace di Palermo (Italia) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Riunione Adriatica di Sicurtà SpA (RAS)

vastaan

Dario Lo Bue

ennakkoratkaisun muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 73/239/ETY (EYVL L 228, s. 3) 8 artiklan 3 kohdan tulkinnasta, sellaisena kuin kyseinen direktiivi on muutettuna muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/49/ETY (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi) (EYVL L 228, s. 1), sekä direktiivin 92/49/ETY 29 ja 39 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit F. Macken ja J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: R. Grass,

ilmoitettuaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle aikovansa ratkaista asian työjärjestyksensä 104 artiklan 3 kohdan mukaisella perustellulla määräyksellä,

pyydettyään EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklassa tarkoitettuja osapuolia esittämään mahdolliset huomautuksensa asiassa,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Giudice di pace di Palermo on esittänyt 4.5.2001 antamallaan määräyksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 18.6.2001, EY 234 artiklan nojalla neljä ennakkoratkaisukysymystä muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 73/239/ETY (EYVL L 228, s. 3; jäljempänä direktiivi 73/239/ETY) 8 artiklan 3 kohdan tulkinnasta, sellaisena kuin kyseinen direktiivi on muutettuna muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/49/ETY (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi) (EYVL L 228, s. 1), sekä direktiivin 92/49/ETY 29 ja 39 artiklan tulkinnasta.

2 Kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat vakuutusyhtiö Riunione Adriatica di Sicurtà SpA (jäljempänä RAS) sekä D. Lo Bue ja joka koskee vakuutusmaksun määrää, joka viimeksi mainitun on maksettava moottoriajoneuvojen pakollista liikennevakuutusta koskevan sopimuksen perusteella.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeuden säännökset

3 Direktiivin 92/49/ETY II osastossa, jonka otsikko on "Vakuutusliikkeen aloittaminen", olevassa 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Korvataan direktiivin 73/239/ETY 8 artikla seuraavasti:

'8 artikla

— —

3. Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita pitämästä edelleen voimassa tai antamasta lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, joissa säädetään perustamiskirjan tai yhtiöjärjestyksen hyväksymisestä ja kaikkien muiden tavanomaiselle valvonnalle tarpeellisten asiakirjojen toimittamisesta.

Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saa antaa määräyksiä, joissa vaaditaan niiden vakuutuskirjaa, maksuperusteita sekä lomakkeita ja muita painettuja asiakirjoja koskevien yleisten ja erityisten edellytysten hyväksymistä ennalta tai järjestelmällistä tiedoksi antamista, joita yritys aikoo käyttää vakuutuksenottajien kanssa asioidessaan.

Jäsenvaltiot eivät saa jatkaa eivätkä esittää ehdotettavien maksunkorotuksien ennalta tiedoksiantamis- tai hyväksymismenettelyä muutoin kuin osana yleistä hintavalvontajärjestelmää.'

— — ."

4 Direktiivin 92/49/ETY III osastossa, jonka otsikko on "Vakuutusliikkeen harjoittamista koskevien edellytysten yhteensovittaminen", olevassa 29 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot eivät saa antaa säännöksiä, joissa vaaditaan niiden vakuutussopimusten yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, maksuperusteiden sekä lomakkeiden ja muiden painettujen asiakirjojen ennalta hyväksymistä tai järjestelmällistä tiedoksi antamista, joita vakuutusyritys aikoo käyttää vakuutuksenottajien kanssa asioidessaan. Vakuutussopimuksia koskevien kansallisten säännöksien noudattamisen valvomiseksi nämä saavat vaatia ainoastaan näiden edellytysten ja muiden asiakirjojen ilmoittamista satunnaisesti edellyttäen, että se ei ole ennakkoedellytys yrityksen liiketoiminnan harjoittamiselle.

Jäsenvaltiot voivat noudattaa tai ottaa käyttöön menettelyn, jonka mukaan ehdotetut maksukorotukset on ennalta annettava tiedoksi tai hyväksyttävä ainoastaan silloin, kun se on osa yleistä hintavalvontajärjestelmää."

5 Direktiivin 92/49/ETY IV osastossa, jonka otsikko on "Sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat säännökset", olevan 39 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"2. Jäsenvaltio, jossa sivukonttori sijaitsee tai jossa palveluja tarjotaan, ei saa antaa säännöksiä, joissa vaaditaan niiden vakuutussopimusten yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, maksuperusteiden sekä lomakkeiden ja muiden painotuotteiden ennalta hyväksymistä tai järjestelmällistä tiedoksi antamista, joita yritys aikoo käyttää vakuutuksenottajien kanssa asioidessaan. Vakuutussopimuksia koskevien kansallisten säännösten noudattamisen valvomiseksi se voi ainoastaan vaatia, että kukin yritys, joka aikoo harjoittaa vakuutustoimintaa sen alueella sijoittautumisvapauden tai palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella, ilmoittaa tavalla, joka ei ole järjestelmällinen, niistä vakuutusehdoista ja muista asiakirjoista, joita se aikoo käyttää, ilman että tämä vaatimus on yrityksen liiketoiminnan harjoittamisen ennakkoedellytys.

3. Jäsenvaltio, jossa sivukonttori sijaitsee tai palveluja tarjotaan, ei saa noudattaa eikä ottaa käyttöön menettelyä, jonka mukaan maksukorotukset on ennalta annettava tiedoksi tai hyväksyttävä muutoin kuin osana yleistä hintavalvontajärjestelmää."

Kansalliset säännökset

6 Kiireelliset säännökset inflaatiopaineiden rajoittamiseksi sisältävän 28.3.2000 annetun decreto leggen nro 70 (GURI nro 73, 28.3.2000, s. 4), sellaisena kuin se

on muutettuna sen muuntamisesta tietyin muutoksin 26.5.2000 annetulla lailla nro 137 (GURI nro 122, 27.5.2000, s. 4; jäljempänä decreto legge), 2 §:n 2—5 momentissa säädetään seuraavaa:

"2. Jos moottoriajoneuvoja ja -aluksia koskevat sellaiset pakolliset liikennevakuutukset, joiden maksuperuste määräytyy aiheutettujen vahinkojen perusteella, uudistetaan vuoden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta, vakuutusyhtiöt eivät saa korottaa niiden vakuutuksenottajien vakuutusmaksuja, jotka eivät viimeisen viiteajanjakson aikana ole kuljettajina aiheuttaneet vahinkoja. Sopimuksiin, jotka tehdään tätä päivämäärää seuraavan vuoden aikana ja jotka nojautuvat maksuperusteisiin, joiden mukaan vakuutusmaksu vaihtelee aiheutettujen vahinkojen perusteella, sovelletaan tänä samana ajankohtana voimassa olevia maksuja.

2 bis. Yllä esitettyä 2 momenttia sovelletaan tämän asetuksen voimaantulopäivästä lähtien autoja, mopedeja ja moottoripyöriä koskeviin vakuutussopimuksiin, joihin sovelletaan 24.12.1969 annetun lain nro 990 12 §:ssä tarkoitettuja maksuperusteita, puhelimitse tai telemaattisesti tehtyihin sopimuksiin, sopimuksiin, joihin ei sisälly hiljaisen suostumuksen perusteella tapahtuvaa sopimuksen uudistamista koskevaa ehtoa, sekä sopimuksiin, jotka yritys irtisanoo tilanteessa, jossa sama vakuutusyritys tarjoaa uutta sopimusta.

3. Vakuutusyritykset eivät saa muuttaa tämän asetuksen voimaantuloa seuraavan vuoden aikana bonus-luokkien lukumäärää, vakuutusmaksujen määrittämisessä käytettäviä kertoimia eivätkä maksuperusteita koskevia niitä sääntöjä, joiden mukaan vakuutusmaksut vaihtelevat sen mukaan, onko vahinkoja todettu tapahtuneen.

4. Seuraava momentti on lisätty 24.12.1969 annetun lain nro 990 12 §:ään: '2 bis. Yrityksillä, jotka harjoittavat 28.3.2000 annetun decreto leggen nro 70, sellaisena kuin se on muutettuna sen muuntamisesta annetulla lailla, 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua pakollisten vakuutusten myöntämistoimintaa, on vakuutuksenottajan tätä pyydettyä velvollisuus laatia sopimus siten, että sen bonus-maksuperusteeseen sisällytetään ehdoton omavastuulauseke, johon ei voida vedota ulkopuoliseen vahingonkärsijään nähden ja jonka määrä ei voi olla pienempi kuin 500 000 liiraa eikä suurempi kuin 1 000 000 liiraa. Vain vakuutuksenottaja voi päättää bonus-maksuperusteen ja siihen liittyvän omavastuulausekkeen valitsemisesta sekä omavastuun määrästä.'

5. Jos 2 ja 3 momentin säännöksiä ei enää sovelleta ja jos maksukorotukset ylittävät ennakoidun inflaatiotason, vakuutuksenottaja voi, lukuun ottamatta niitä tapauksia, joissa maksujen korottaminen perustuu eri maksuperusteita koskevien muuttuvien sopimusehtojen soveltamiseen, irtisanoa vakuutussopimuksen vastaanottotodistuksin lähetetyllä kirjatulla kirjeellä tai yhtiön päätoimipaikkaan tai vakuutuksen myöntäneelle vakuutusasiamiehelle lähetetyllä telefax-sanomalla. Tässä tapauksessa vakuutuksenottaja ei voi lukea hyväkseen siviililain 1901 §:n 2 momentissa säädettyä määräaikaa."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

7 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että RAS on nostanut D. Lo Buea vastaan kanteen, jossa vaaditaan, että giudice di pace di Palermo

"ensisijaisesti

— toteaa, että decreto leggen nro 70/2000 2 §:n 2, 3 ja 4 momentin säännökset, sellaisina kuin ne ovat muutettuina lailla nro 137/00, ovat ristiriidassa

yhteisön direktiivin 92/49/ETY 6, 29 ja 39 artiklan kanssa, ja tästä syystä määrää, ettei edellä mainittuja kansallisia säännöksiä voida yhteisön oikeuden vastaisina soveltaa, ja

— velvoittaa Dario Lo Buen ilman decreto leggestä nro 70/2000, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 137/00, aiheutuvia rajoituksia maksamaan vakuutusmaksun, jonka määrästä tullaan päättämään erillisessä oikeudenkäynnissä, tai

toissijaisesti

— lähettää kysymyksen EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisun antamista varten, jos hän katsoo, etteivät decreto leggen nro 70/2000 2 §:n 2, 3 ja 4 momentin säännökset, sellaisina kuin ne ovat muutettuina lailla nro 137/00, ole selvästi ristiriidassa yhteisön direktiivin 92/49/ETY 6, 29 ja 39 artiklan kanssa. — — ”

8 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee myös, että D. Lo Bue on kiistänyt kantajan vaatimukset vetoamalla siihen, että hän on maksanut tämän vaatiman vakuutusmaksun määrän olettaen, että kyseinen määrä oli tai että sen olisi pitänyt olla voimassa olevassa lainsäädännössä säädettyjen rajoitusten mukainen, minkä lisäksi vastaaja on ilmoittanut, että hän ei aio maksaa vaadittua korotusta.

9 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee myös, että RAS on nostanut kanteen, jossa se vaatii rahamäärää, jonka suuruinen saatava sillä olisi, jos D. Lo Buen ottaman liikennevakuutuksen vakuutusmaksun määrää ei olisi rajoitettu inflaation rajoittamista koskevalla decreto leggellä.

10 Kansallinen tuomioistuin tuo tältä osin esiin, että decreto leggessä kielletään yhden vuoden pituisena aikana kaikki autovastuuvakuutusten vakuutusmaksujen korotukset niiden vakuutuksenottajien uudistettujen sopimusten osalta, jotka eivät viiteajanjakson aikana ole aiheuttaneet vahinkoja (2 §:n 2 momentin ensimmäinen kohta), minkä lisäksi siinä kielletään uusien vakuutussopimusten osalta muuttamasta decreto leggen voimaantulopäivänä voimassa olleita vakuutusmaksuja (2 §:n 2 momentin toinen kohta).

11 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan edellisessä kohdassa mainitut decreto leggen säännökset näyttävät olevan ristiriidassa direktiivin 73/239/ETY 8 artiklan 3 kohdan sekä direktiivin 92/49/ETY 29 ja 39 artiklan kanssa, joiden mukaan jäsenvaltiot saavat edellyttää maksukorotusten hyväksyttämistä ainoastaan, jos vakuutusalaan vaikuttava toimenpide on osa yleistä hintavalvontajärjestelmää.

12 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tuo lisäksi esiin, että direktiivin 73/239/ETY 8 artiklan 3 kohdan ja direktiivin 92/49/ETY 29 ja 39 artiklan mukaan jäsenvaltiot ovat toimivaltaisia hyväksymään ainoastaan maksukorotukset, mutta ne eivät ole toimivaltaisia muuttamaan muita vakuutussopimusten sopimusehtoja. Kieltäessään kaikki muut sopimusehtojen muutokset (2 §:n 3 momentti) decreto legge näyttää siten olevan myös tältä osin ristiriidassa edellä mainittujen 8 artiklan 3 kohdan sekä 29 ja 39 artiklan kanssa. Näin on myös sen säännöksen kanssa, jossa säädetään vakuutusyritysten velvollisuudesta laatia vakuutussopimus vakuutuksenottajan tätä pyytäessä siten, että sen bonusmaksuperusteeseen sisällytetään laissa säädettyjä vähimmäis- ja enimmäismääriä noudattava omavastuulauseke (2 §:n 4 momentti).

13 Lisäksi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan näyttää siltä, että decreto leggellä sivuutetaan edellä mainitut säännökset, sillä siinä annetaan vakuutuksenottajalle oikeus irtisanoa sopimus vakuutusmaksujen korottamiskiellon päättyessä, jos vakuutusyritys vakuutussopimuksen vuosittaisen uudistamisen yhteydessä korottaa vakuutusmaksua muusta kuin erityisistä sopimusehdoista johtuvasta syystä ja jos korotus ylittää hallituksen päätöksellä määritetyn inflaatiotason (2 §:n 5 momentti).

14 Edellä esitettyjen näkemysten perusteella giudice di pace di Palermo on päättänyt lykätä asian ratkaisemista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko neuvoston direktiivin 73/239/ETY 8 artiklan 3 kohdan kolmatta alakohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivin 92/49/ETY 6 artiklalla, tulkittava siten, että sen vastaisia ovat sellaiset kansalliset säännökset, joita inflaation hillitsemiseksi sovelletaan ainoastaan autoille, mopedeille ja moottoripyörille myönnettäviin vastuuvakuutuksiin ja joilla ei säännellä yleisesti tavaroiden tai muiden palveluiden kuin moottoriajoneuvojen vastuuvakuutusten hintoja, vaikka myös nämä hinnat vaikuttavat kuluttajahintaindeksiin?

2) Onko neuvoston direktiivin 73/239/ETY 8 artiklan 3 kohdan kolmatta alakohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivin 92/49/ETY 6 artiklalla, tulkittava siten, että sen vastaisia ovat sellaiset kansalliset säännökset, joissa inflaation hillitsemiseksi kielletään muuttamasta vakuutusmaksujen lisäksi myös bonus-luokkien lukumäärää, vakuutusmaksujen määrittämisessä käytettäviä kertoimia sekä niihin liittyviä maksuperusteiden

muuttamista koskevia sääntöjä, joiden mukaan vakuutusmaksu määräytyy sen mukaan, tapahtuuko vahinkoja?

3) Onko neuvoston direktiivin 73/239/ETY 8 artiklan 3 kohdan kolmatta alakohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivin 92/49/ETY 6 artiklalla, tulkittava siten, että sen vastaisia ovat sellaiset kansalliset säännökset, joissa inflaation hillitsemiseksi säädetään, että vakuutusyrityksillä on vakuutuksenottajan pyynnöstä myös velvollisuus laatia vakuutussopimus siten, että bonus-maksuperusteeseen sisältyy lailla määritetyn vähimmäis- ja enimmäismäärän mukainen omavastuuosuus?

4) Onko neuvoston direktiivin 73/239/ETY 8 artiklan 3 kohdan kolmatta alakohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivin 92/49/ETY 6 artiklalla, tulkittava siten, että sen vastaisia ovat sellaiset kansalliset säännökset, joissa inflaation hillitsemiseksi annetaan vakuutuksenottajalle vakuutusmaksujen korottamiskiellon päättyessä oikeus sopimuksen irtisanomiseen, jos sopimuksen vuosittaisen uudistamisen yhteydessä toteutettava maksukorotus, joka ei perustu asiakkaan kanssa tehtyyn sopimukseen, ylittää hallituksen päätöksellä määritetyn inflaatiotason?"

Ennakkoratkaisukysymykset

15 On syytä korostaa, että kansallinen tuomioistuin kysyy pääasiallisesti näillä kysymyksillään, ovatko decreto leggen 2 §:n 2—5 momentin kaltaiset säännökset direktiivin 73/239/ETY 8 artiklan 3 kohdan sekä direktiivin 92/49/ETY 29 ja 39 artiklan vastaisia.

16 Kun otetaan huomioon, että ennakkoratkaisukysymyksiin annettava vastaus on selvästi johdettavissa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, se on työjärjestyksensä 104 artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmoittanut ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle ratkaisevansa asian perustellulla määräyksellä sekä kehoittanut EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklassa tarkoitettuja osapuolia esittämään mahdolliset asiaa koskevat huomautuksensa.

17 RAS ja Euroopan yhteisöjen komissio katsovat, että yhteisöjen tuomioistuimen ei pitäisi ratkaista asiaa perustellulla määräyksellä työjärjestyksen 104 artiklan 3 kohdan mukaisesti, sillä Italian hallituksen näkemyksestä poiketen ne katsovat, että kansalliselle tuomioistuimelle annettava vastaus ei ole selvästi johdettavissa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, johon se aikoo perustaa ratkaisunsa.

18 RAS:n ja komission mukaan direktiivi 92/49/ETY on asianmukaisesti saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä 17.3.1995 annetulla decreto leggellä nro 175 (GURI nro 114, 18.5.1995, s. 4). Ennakkoratkaisukysymykset eivät koske direktiivien 73/239/ETY ja 92/49/ETY säännösten mahdollista välitöntä oikeusvaikutusta, vaan sitä, onko decreto legge yhteensoveltuva kyseisten direktiivien kanssa, jolloin decreto leggen nro 175 soveltaminen syrjäyttäisi decreto leggen soveltamisen.

19 Vastattaessa kansalliselle tuomioistuimelle on syytä korostaa, että vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että kansallisen tuomioistuimen on tosin kansallista lainsäädäntöä soveltaessaan, riippumatta siitä, onko kyse direktiiviä edeltävistä vai sen jälkeen annetuista säännöksistä, tulkittava kansallista lainsäädäntöä mahdollisimman pitkälle direktiivin sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti, jotta direktiivillä tavoiteltu tulos saavutettaisiin ja näin ollen noudatettaisiin EY 249 artiklan kolmatta kohtaa, mutta direktiivi ei voi sellaisenaan luoda velvoitteita yksityisille eikä siihen siten voida sellaisenaan vedota yksityisiä vastaan (ks. erityisesti asia C-343/98, Collino ja Chiappero, tuomio 14.9.2000, Kok. 2000, s. I-6659, 20 ja 21 kohta).

20 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen antamista tiedoista ja yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä huomautuksista ilmenee tässä tapauksessa, että oikeudenkäynnin kohteena pääasiassa on se, että kansallista tuomioistuinta pyydetään syrjäyttämään decreto leggen soveltaminen ja soveltamaan aikaisempaa kansallista säännöstä sen takia, että kyseinen decreto legge on direktiivien 73/239/ETY ja 92/49/ETY vastainen, jotta D. Lo Bue velvoitettaisiin maksamaan vakuutusmaksu, jonka määrä on korkeampi kuin se määrä, joka seuraisi mainitun decreto leggen soveltamisesta.

21 Tämän määräyksen 19 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan kansallisen tuomioistuimen pyytämä direktiivin 73/239/ETY 8 artiklan 3 kohdan sekä direktiivin 92/49/ETY 29 ja 39 artiklan tulkinta ei voi missään tapauksessa kuitenkaan sallia sitä, että D. Lo Bue velvoitetaan maksamaan vakuutusmaksun lisämaksu, joka käsiteltävänä olevassa asiassa ei perustu pääasiaan sovellettavaan kansalliseen oikeuteen eli decreto leggeen.

22 Kansallisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin on näin ollen vastattava, että direktiivi ei voi sellaisenaan luoda velvoitteita yksityisille eikä siihen siten voida sellaisenaan vedota yksityisiä vastaan.

Oikeudenkäyntikulut

23 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Italian hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on ratkaissut giudice di pace di Palermon 4.5.2001 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Direktiivi ei voi sellaisenaan luoda velvoitteita yksityisille eikä siihen siten voida sellaisenaan vedota yksityisiä vastaan.

Annettiin Luxemburgissa 24 päivänä lokakuuta 2002.

R. Grass

kirjaaja

J.-P. Puissochet

kolmannen jaoston puheenjohtaja